

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000–105/1050– /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő rendőri
intézkedés elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **budapesti** lakos által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 61/2011. (III. 16.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest, Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője, tájékoztatásul
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos 2010. július 6-án kelt beadványában panaszt tett a vele szemben 2010. július 1-jén a Budapest I., Mikó utca 6. sz. ingatlan előtti közterületen fogatosított intézkedés, majd a BRFK I. ker. Rendörkapitányságra történt előállítás, megbilincselése, valamint bántalmazása miatt.

Panaszában leírta, hogy a fenti napon a Mikó utca 6. sz. alatti ház előtti található „hím ivarú nyárfa ellen harmadik alkalommal követtek el törvénysértést”, amennyiben a fa csonkolása közben annak megfelelő tápanyag- és vízutánpótlásáról nem gondoskodtak. „A fa lombkoronaterfogatát 1/3-ára csökkentették/csökkenthették a rendőri beavatkozás miatt.”

A panaszos leírta, hogy először az erkélyről kérte a munkásokat a művelet abbahagyására, de mivel ez eredménytelen maradt, később az utcáról ismételte meg kérését. Ezt követően rendőri „beavatkozást kértek” a munkások. A „rendőrnek látszó személyek” miután igazoltatták a munkát végzőket, annak folytatására szólították fel őket, mivel minden papírjuk, valamint megbízólevelük is rendben volt. A panaszos ekkor a munkavégzés szakszerűtlenségére figyelmeztette a rendőröket.

„Ezt követően hadgyakorlati bemutatót tartottak”, noha a panaszos – állítása szerint – „semmilyen ellenállást nem tanúsított”. „Recsegve tekergették a karját”, mellyel sérülést okoztak neki, ezt követően a rendőrautóba „kényszerítették”, közben őt szidalmazták a rendőrök. Az egyik rendőr az autóban rá is gyújtott, akit ekkor a panaszos a „dohányfüst mentes törvényről” tájékoztatott, de a rendőr őt továbbra is „passzív dohányzásra kényszerítette”.

A BRFK I. ker. Rendörkapitányságon a „kartörő rendőr” felszólította zsebei kiürítésére, majd „körülmenyeskedve” eltávolították róla a bilincset is. Ezt követően a „kartörő átadta a helyét egy szelíd hangú rendőrnőnek”, aki a panaszost pénze megszámlolására szólította fel. „Ezután következett a markotányosnő”, aki a panaszost „végig tapperolta”, hosszan „elidőzve” a panaszos nadrágjánál valamint dupla zoknijánál. Ezt követően aláírták vele a jogairól szóló nyilatkozatot, majd „a fogdába terelték”.

A „szellőzetlen, fülledt helyiségben” nem volt lehetősége magáról az izzadságot sem letörölni, mert zsebkendőit elvették, valamint a mosdóhasználati lehetőséget is csak késsedelemmel biztosították számára. „A nyitott rácson beáramlott a cigarettafüst, [a panaszost] passzív dohányzásra kényszerítve”. Ügyvéd értesítését kérte, azonban – állítása szerint – ez is elmaradt.

Mikor megkérdezték tőle, hogy rendőri bántalmazásról kíván-e nyilatkozni, erre igenlő választ adott, mire letorkollták, hogy rendőri bántalmazás az, ha őt összeverik. A rendőr ezen szavait „rendőri röhej kísérte”. A panaszos kifejtette, hogy az általa aláírt nyilatkozat tartalmával nem ért egyet: az előállítás időtartamát, az általa megjelölt személy értesítésének elmaradását, valamint az élelmezés hiányát konkrétan meg is jelölte).

Leírta továbbá, hogy 2010. július 6-án iratbetekintési kérelemmel fordult a Rendőrség felé, azonban ez megghiúsult.

A panaszos összességében az alábbiakat sérelmezte:

- a „facsonkolást” végző munkások brutalitását, valamint azt, hogy ezt a tevékenységet a rendőrök nem akadályozták meg, hanem ehelyett vele szemben intézkedtek;
- előállítását, valamint az ennek során alkalmazott bilincshasználatot, a vele szemben alkalmazott testi kényszert;
- az intézkedés közben vele a szembeni hangnemet;
- a fogdába történő befogadása körülményeit (ruházatátvizsgálás, letéti jegyzőkönyv felvétele);
- a fogva tartásának körülményeit (mosdóhasználat, ügyvéd értesítésének elmaradása, fülledtség, cigarettafüst, „bántalmazás”);
- valamint, hogy az általa aláírt nyilatkozat megítélése szerint több pontján is „hamis” állításokat tartalmazott.

A panaszos a fentiek alapján kérte a Panasztestületet panaszának kivizsgálására.

A Panasztestület vizsgálatának megindulása után a panaszos 2010. október 25-i dátummal „panaszkiegészítéssel” fordult a Panasztestület eljáró tagjának tanácsadóihoz. Ebben több, a vele szemben megindított büntetőeljárással kapcsolatos panaszt tett, valamint az életében korábban megtörtént eseményeket írt le, melyek alapján *„az a meggyőződés alakult ki benne (...), hogy a bűnözés melegágya a rendőrség. (...) Ha [ez] utóbbi eredményt akar felmutatni, akkor célszerű a vétlen állampolgárokat zaklatni, hiszen közismert tény, hogy igazságszolgáltatás nincs, a jogszolgáltatás hézagos és formális.”*

II.

A Független Rendészeti Panasztestület a 61/2011. (III. 16.) sz. állásfoglalásában megállapította hogy a

1. „panaszossal szemben foganatosított intézkedések több ponton is kifogásolhatóak voltak. A Testület arra a következtetésre jutott, hogy *a szolgálati fellépés szabályainak be nem tartása, a panaszos előállításának időtartama és az előállítás végrehajtásához alkalmazott hátra bilincselési módozat sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz és személyi szabadsághoz való jogát.*

2. *az egyéb sérelmek vonatkozásában azonban apajogsérelem nem volt megállapítható vagy alapjogsérelem nem történt, az intézkedés jogszerűsége okán.”*

A Panasztestület szerint ezen jogsértés eléri a súlyosság azon fokát, amely szükségessé teszi, hogy a Testület a állásfoglalását az Rtv. 93/A. § (6) bekezdésének alapján megküldje az országos rendőrfőkapitány számára.

III.

A rendelkezésre álló okiratokból az alábbi tényállás állapítható meg:

A BRFK I. ker. Rendőrkapitányság bűnügyi osztályvezetőjének 01010/400/2010/bü. sz. összefoglaló jelentése alapján 2010. július 1-jén a fagondozást végző egyik munkás megállásra intette az LMZ-100 frsz.-ú rendőrségi gépjárművel, és az abban utazó két rendőrtől segítséget kért, mert őt és két társát a Mikó u. 6. sz. alatti ház egyik erkélyéről egy ismeretlen, idős hölgy cserépdarabokkal dobálta, eközben őt és társait szidalmazta. A munkás elmondása alapján „a nő agresszív viselkedése megbotránkozást keltett bennük”. A panaszos ezután lement az utcára, ahol a munkát végzőket tovább szidalmazta, majd a levágott ágakat rádobálta a munkavégzéshez használt autóra.

A fentieket követően az intézkedő rendőrök felszólították a hölgyet személyazonossága igazolására, azonban ezt ő megtagadta és „megpróbálta magát az intézkedés alól kivonni oly módon, hogy a helyszínt elhagyta. Ezt követően vele szemben bilincs kényszerítő eszközt alkalmaztak, majd további intézkedés megtétele végett előállították a BRFK I. kerületi Rendőrkapitányságra”.

„A helyszínen végzett tanúkutatás során T[...] K[...] tanú] a történeteket a munkásokkal egybehangzóan mondta el.”

A panaszos által aláírt igazolás szerint *(szám nélkül)* „az általa benyújtott panasztól eltérően” nem kérte hozzátartozó vagy ügyvéd kiértesítését, valamint, – mivel előállítása négy órán át tartott –, élelmezésben sem részesült.

A panaszossal szemben ténylegesen intézkedő r. zls. 01010/50550/2010/id. (141-475/1641/10.) sz. rendőri jelentése alapján az alábbi tényállás állapítható meg.

Az intézkedő rendőröket szolgálatuk teljesítése során 2010. július 1-jén 9:15 órakor leintette egy munkás a Budapest I. ker. Mikó u. 6. sz. előtt. Elmondta, hogy az I. ker. Budavári Önkormányzat megbízásából olyan fák balesetmentesítését végzik, amelyek lombkoronája „belenőtt az ott elhaladó áramvezetékbe”. A helyszínen tartózkodó panaszost ezt oly módon próbálta megakadályozni, hogy őt és munkavégző társait a lakóház 3. emeletéről cserépdarabokkal megdobálta, majd az utcára lemenve, a levágott ágakat, gallyakat az úttestre kidobálta.

A panaszos a fenti cselekményét kérdésre elismerte, valamint az elkövetését bizonyító cserépdarabok még a járdán heverték. Ezt követően a rendőr igazolásra szólította fel, melyet a panaszos több alkalommal megtagadott, mondván, hogy „kábitószert fogyasztó rendőröknek

nem fogja magát igazolni”. (Ezen értesülését [„kábitószer-fogyasztás”] a panaszos a rendőr ingzsebében lévő és látható cigarettásdoboz alapján szerezte.)

Ezt követően a panaszos a következményekre történő figyelmeztetés ellenére sem volt hajlandó magát igazolni, továbbá a helyszínről megpróbált eltávozni, ezzel kivonni magát az intézkedés alól, ezért vele szemben bilincs kényszerítő eszköz alkalmazására került sor, majd igazolás megtagadása miatt, valamint azért, mert bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható, előállításra került a BRFK I. ker. Rendőrkapitányságra.

A panaszos agresszívan viselkedett, valamint a rendőri utasításokat nem volt hajlandó végrehajtani, ezért kezének hátrabilincselése mellett döntött a rendőr. Az előállított személy sérülést nem panaszolt, valamint nem kérte egy, általa megjelölt személy értesítését sem, élelmezésére pedig azért nem került sor, mert előállítása nem haladta meg az öt órát.

Az előállító helyiségbe történő befogadását megelőzően foganatosítani kívánt ruházat-átvizsgálásnak is ellenszegült, elmondta, hogy „nem pakolja ki a zsebeit, mivel van nála pénz és ezt a *tolvaj rendőrök* biztosan ellopják”. Ekkor felszólítása ismételten megtörtént, melynek már engedelmeskedett.

A bántalmazást illetően a rendőri jelentés leírja, hogy a panaszos az előállító helyiségben érzett cigarettafüstöt rendőri bántalmazásként értékelte, és szerinte ez kínzás. Elmondta továbbá, hogy korábban tett már feljelentést más ellen is, aki 5 alkalommal leköhögte, ezzel sérülést okozott neki.¹ „Megítélése szerint a cigaretta füst is ebbe a kategóriába tartozik”. A rendőri jelentés leírja továbbá, hogy az épületben nincs dohányzásra kijelölt hely, ennek megfelelően nem dohányzott senki, az előállító helyiség ablakai pedig nyitva voltak.

A panaszos előállításáról szóló 01010/504766/2010/id. (141-404/10.) sz. rendőri jelentés a történeteket a fenti jelentéssel teljes mértékben egybehangzóan ismerteti. Bilincs használatra 2010. július 1-jén 9:25 és 9:35 óra között került sor.

A fenti cselekmények miatt a panaszossal szemben garázdaság vétsége miatt büntetőeljárás indult (01010-400/2010.bü.), melyben a nyomozást a Budapesti I. és XII. ker. Ügyészség B.I. 3797/2010/3-I. sz. határozatával megszüntetett. A határozat indokolása szerint „a nyomozás során kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértő megállapította, hogy a gyanúsított elmeműködésének kóros állapota kizárta, hogy cselekménye következményeit felismerje, és azt, hogy a felismerésnek megfelelően cselekedjen”.

¹ 01110-á-2010/213., BRFK. XI. ker. Rendőrkapitányság; „a panaszos feljelentést tett N[...] L[...] ellen, aki (...) alatti helyen kétszer, majd a (...) felé haladó villamoson háromszor köhögés útján vírussal fertőzte meg, mellyel 35 napot meghaladó sérülést okozott”.

IV.

1./ Megállapítom, hogy a panaszos azon panaszait illetően, melyekben meggyanúsításának tényét, az ügyében folytatott nyomozást, valamint a jegyzőkönyvek tartalmát és meghallgatásának körülményeit kifogásolja, nincs hatásköröm eljárni.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 196. §-a szerint *„akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet”*. A már folyamatban lévő büntetőeljárással kapcsolatban előterjesztett panasz vizsgálatára jelen közigazgatási eljárásban nincs mód, így e tárgyban a határozathozatalt mellőztem.

2./ A fent ismertetett tényállás alapján, elfogadva és alapul véve a panaszos előállításáról szóló 01010/50550/2010/id. (141-475/1641/10.) sz. rendőri jelentésben leírtakat, megállapítom, hogy a panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedés minden részletében jogszerű és szakszerű, valamint törvényes és arányos volt. A panaszt – az alábbiak szerint – teljes egészében elutasítom.

a) Az Rtv. 19. §-a alapján *„a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek (...) mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”*

A fentiekben ismertetett tényállásra tekintettel, az Rtv. 13. §-a alapján a rendőrt intézkedési kötelezettség terhelte (*„a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.”*), mivel az erre okot adó körülményt az őt leintő munkás a tudomására hozta. Megállapítom, hogy a panaszossal szembeni intézkedésnek megfelelő jogalapja volt, célja pedig az általa megvalósított, köznyugalom elleni cselekmény megakadályozása illetőleg megszakítása volt.

b) A vizsgált esetben a rendőrök rendelkezésére álló elsődleges adatok szerint a Panaszos garázdaság bűncselekményének elkövetésével volt gyanúsítható, amely jellegénél fogva köznyugalom elleni, kirívóan közösségellenes és erőszakos jellegű magatartást feltételez. Az ilyen jellegű cselekmények elkövetőivel szemben a határozott rendőri fellépés kifejezetten szükséges, mivel az állampolgárok részéről alapvető társadalmi igényként – és a rendőri intézkedésekkel szemben támasztott elvárásként is – fogalmazódik meg a köznyugalom és a közrend biztosítása.

A panaszos számára adott a lehetőség, hogy a rendőri intézkedéssel szembeni nem tetszését kifejezze, azonban ennek nem az intézkedés során, hanem azt követően kell hangot adnia. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy: *„(...) a felperes rendőri intézkedéssel szembeni panasz megtételével fejezheti ki egyet nem értését az ellene fogatosított intézkedéssel szemben, azonban a helyszínen -*

ellenszegülésével - nem bírálhatja felül a rendőri intézkedés jogszerűségét, a rendőri felszólításnak egyet nem értés esetén is köteles eleget tenni.(...).”²

Egy másik ügyben hasonló megállapításra jutott az Emberi Jogok Európai Bírósága is: „A Bíróság felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy a kérelmező elmulasztotta saját magatartásának kritikai értékelését akkor, amikor azon egyszerű kötelezettséggel találta magát szemben, hogy eleget tegyen a rendészeti szervek egyik tagja által hozzá intézett törvényes felszólításnak – ez a kötelezettség egy demokratikus társadalomban az általános állampolgári kötelezettségek része.”³

c) A panaszos az intézkedésnek a továbbiakban is ellenállt és a helyszínről megpróbált eltávozni. Erre, valamint az Rtv. 48. § c) és d) pontjaira tekintettel megtörtént a panaszos megbilincselése, szökésének megakadályozása, valamint ellenszegülésének megtörése céljából. A bilincs használatára tíz perc időtartamban került sor, mely nem tekinthető hosszúnak, azonban az elérni kívánt céllal még ez az időtartam sem volt arányos, ugyanis a panaszos a beszállítását követően is megtagadta az együttműködést.

Az Rtv. indokolása szerint egyébként a bilincs a további ellenszegülés, a szökés és a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül is szóba jöhet: „(...) alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbe vétel) alkalmazható.”⁴.

Ezek alapján álláspontom szerint a bilincs alkalmazása jogszerű, arányos és indokolt volt.

d) A panaszos ruházatának átvizsgálása Rtv. 31. §-ára tekintettel történt meg, teljes mértékben a törvényi előírásoknak megfelelően („*akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja. A ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon.*”)

A panaszos által „markotányosnőnek” nevezett rendőrnő közreműködésére az utolsó fordulatban előírt, azonos nemű rendőrre vonatkozó előírás miatt volt szükség, nem pedig azért, hogy a panaszos pénzét „el tudják lopni”.

² Lásd: BH2009. 382 – Az előállítás jogszerű annak a szabálysértést elkövetőnek, aki a rendőri intézkedésnek ellenszegül, és a demonstráció szándékával nem hagy fel (1994. évi XXXIV. törvény 33. §, 92.§, 93. §, 1989. évi III. törvény 2. §)

³ Barta kontra Magyarország Ügyben (26137/04. számú kérelemre) Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott ítélet 71. pont.

⁴ 1994. évi XXXIV. törvény indokolása a rendőrségről VI. fejezet a 48. §-hoz

e) A panaszos sérelmezte, hogy őt előállításának időtartama alatt nem látták el étellel. Erre vonatkozóan jogszabályi előírás nincsen, kizárólag az ORFK közbiztonsági főigazgatójának 26-326/3/2006. sz. körlevele ad útmutatást, azonban ez csak az előállított személyek öt órás fogvatartását meghaladó időre ír elő jogosultságot (!) az étellemezésre, kötelező szabályt tehát ez a körlevél sem tartalmaz.

f) A panaszos az előállítása időtartama alatt, a saját kezűleg aláírt „igazolás”, valamint a rendőri jelentések egybehangzó tanúsága szerint hozzátartozója, vagy jogi képviselője kiértesítését – figyelmeztetés ellenére – nem kérte. Megállapítható az is, hogy a panaszos részére mosdó használatát biztosították (141-475/1656/2010. sz. rendőri jelentés). Ez idő alatt (a mellékhelyiségbe kísérés időtartama alatt) a panaszos nem mondta, hogy „egészségügyi problémái vannak és nem panaszkodott rosszullétre sem”.

A fentiekben ismertetett tényállás és az azt alátámasztó bizonyítékok alapján megállapítom, hogy a rendőri intézkedés egésze törvényes és arányos volt, hangneme és szakszerűsége megfelelt a rendőri intézkedésekkel szemben támasztható szakmai követelményeknek. Összességében megállapítható az is, hogy a panaszos számos ponton nem a valós történéseknek megfelelően tett panaszt.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) és (2) bekezdései, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 196. §-a;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. és 19. §§-ai, 31. §-a, 48. § c), d) pontjai.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Budapest, 2011. május „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**